

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО; ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО

УДК 347.91/95

DOI: <https://doi.org/10.18524/2411-2054.2020.39.212976>

К. В. Курандо, аспірантка

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Кафедра адміністративного та господарського права

Французький бульвар, 24/26, Одеса, 65058, Україна

e-mail: kate_kurando@icloud.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7790-9085>

ЩОДО ВИКОНАННЯ ДОРУЧЕНЬ ГОСПОДАРСЬКИХ СУДІВ УКРАЇНИ ПРО НАДАННЯ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ УСТАНОВАМИ ІНОЗЕМНИХ ДЕРЖАВ

У статті проаналізовані теоретичні та практичні проблеми інституту судових доручень за чинним Господарським процесуальним кодексом України. Проаналізовано процедуру та способи передачі запиту (судового доручення) про надання правової допомоги, особливості підтвердження щодо виконання, строк виконання доручення. Результатом дослідження стало внесення пропозицій щодо змін і доповнень до чинного законодавства України.

Ключові слова: судові доручення, господарське судочинство, міжнародно-правова допомога, іноземний елемент в процесі.

Постановка проблеми. За загальним правилом, господарський суд може виконувати процесуальні дії лише в межах своєї держави. Але коли виникає процесуальна необхідність для здійснення судових дій за кордоном, потрібна згода тієї держави, у якій такі дії мають бути проведені. Тому процесуальні дії за межами своєї країни можуть бути проведені лише в порядку судового доручення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На жаль, проблема реалізації положень процесуального закону про судові доручення рідко ставала об'єктом наукових досліджень. Зокрема, дослідженням деяких аспектів порушеного питання займалися такі вчені, як І. Пасайлюк, О. Рибак, Т. Степанова, В. Фігурський, Н. Чучкова та деякі інші. Проте практично всі дослідження здійснювалися в галузі цивільного процесу та до 2017 р., коли положення про судові доручення в ході останньої реформи судочинства були викладені в процесуальних кодексах у нових редакціях, що актуалізувало вказану проблему.

Метою даної статті є виявлення проблем реалізації положень процесуального законодавства щодо виконання доручень господарських судів України установам іноземних держав про надання правової допомоги та розробка пропозицій щодо вдосконалення правового регулювання даної сфери.

Виклад основного матеріалу. Ст. 367 Господарського процесуального кодексу (далі – ГПК України) регламентує порядок звернення господарських судів із судовим дорученням до іноземного суду або іншого компетентного органу іноземної держави у разі необхідності вручити документи, отримати докази, провести окремі процесуальні дії на території іншої держави.

Більш детально вказана процедура прописана в Інструкції про порядок виконання міжнародних договорів з питань надання правової допомоги в цивільних справах щодо вручення документів, отримання доказів та визнання і виконання судових рішень, яка затверджена сумісним наказом Міністерства юстиції України та Державної судової адміністрації України від 27 червня 2008 р. № 1092/5/54 [1].

Взагалі доручення господарських судів України про надання правової допомоги до установ іноземних держав входить до процедури міжнародної правової допомоги у цивільних та господарських (комерційних) справах. Така міжнародна правова допомога розуміється як сприяння, яке надається компетентними судами та іншими установами однієї держави судам та іншим установам іншої держави у зв'язку з розглядом цивільних та господарських (комерційних) справ.

Згідно зі ст. 13 Закону України «Про міжнародне приватне право» [2] документи, що видані уповноваженими органами іноземних держав у встановленій формі, визнаються дійсними в Україні в разі їх легалізації, якщо інше не передбачено законом або міжнародним договором України. На розвиток вказаного положення Міністерство юстиції України надало роз'яснення щодо застосування міжнародних договорів України про правову допомогу в частині, що стосується скасування вимоги легалізації офіційних документів, виданих компетентними органами Договірних Сторін. Зокрема, Міністерство юстиції наголосило, що не зважаючи на те, що між Україною і іншими країнами можуть бути укладені договори про співпрацю, не можна автоматично передбачати прийняття компетентними органами України без будь-якого додаткового засвідчення усіх офіційних документів, складених органами іноземних держав, які є Сторонами таких договорів. Міністерство юстиції обґрунтовано зазначає, що, по-перше, формулювання відповідних статей міжнародних договорів є неоднаковим і у більшості випадків прямо визначає застосування правила звільнення від потреби будь-якої легалізації лише тих документів, які надсилаються Сторонами при безпосередньому застосуванні відповідного міжнародного договору. А по-друге, компетентними органами іноземних держав неоднаково тлумачаться відповідні положення щодо дійсності документів, що призводить до непоодиноких випадків відмови у прийнятті без додаткового засвідчення офіційних документів України у державах, з якими укладено міжнародні договори про правову допомогу у цивільних справах [3].

Таким чином, за ознакою відношення до легалізації доручень господарських судів України про надання правової допомоги можна визначити три групи країн:

1. Країни, в яких прийняття доручень господарських судів України та інших офіційних документів здійснюється без будь-якого додаткового засвідчення (консульської легалізації або засвідчення апостилом) – вказаний режим діє на території Болгарії, Естонії, Латвії, Литви, Польщі, Румунії, Сербії та Чехії.
2. Країни, в яких прийняття доручень та інших офіційних документів здійснюється без будь-якого додаткового засвідчення, які видані компетентними органами України чи засвідчені уповноваженими особами, крім документів, виданих додатковими органами – вказаний режим діє на території Грузії та Македонії.
3. Країни, в яких прийняття доручень здійснюється без будь-якого додаткового засвідчення від органів, у провадженні яких знаходяться цивільні або кримінальні справи, з метою виконання запитів (доручень) про міжнародну правову допомогу чи розгляду клопотань про визнання і виконання судових рішень, що надсилаються безпосередньо у цілях виконання міжнародних договорів про правові відносини і правову допомогу в цивільних справах та офіційні документи, видані або засвідчені компетентними органами України, які надходять від установ юстиції (або інших компетентних органів, визначених для цілей відповідного міжнародного договору) – вказаний режим діє на території В'єтнаму, Греції, Єгипту, Ірану, Кіпру, Китаю, Словаччини, Словенії, Туреччини, Угорщини, Хорватії та Фінляндії.

Виходячи із змісту міжнародних договорів про правову допомогу, можна виділити такі види міжнародної правової допомоги у цивільних справах: складання і пересилання документів; вручення документів; проведення дій щодо забезпечення доказів – огляд, призначення експертизи, допит сторін, третіх осіб, свідків, експертів, видання речових доказів; розшук осіб; визнання і виконання іноземних судових рішень.

Наразі діючі міжнародні конвенції передбачають вручення судових документів різними шляхами. Наприклад, Гаазька конвенція з питань цивільного процесу від 1 березня 1954 р. запроваджує таке вручення за посередництвом консула запитуючої держави [4]. Конвенція про вручення за кордоном судових та позасудових документів за цивільними та господарськими справами від 15 листопада 1965 р. [5] передбачає вручення вищевказаних документів за посередництвом центрального органу запитуваної держави. Доки Україна знаходилася у складі СНД до 19 травня 2018 р., вона була учасницею Угоди про порядок вирішення спорів, пов'язаних із здійсненням господарської діяльності від 20 березня 1992 р., згідно з якою судові доручення, в тому числі й господарських судів, передавалися безпосередньо від суду до суду держав-учасниць [6].

Наразі з урахуванням українського законодавства та відповідно до тих міжнародних конвенцій, які ратифікувала Україна, а також до міжнародних договорів, які Україна уклала, документи, які підлягають врученню та виконанню в іноземних судах або інших компетентних органах іноземної держави, можуть надсилатися:

1. У випадку наявності відповідного міжнародного договору, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України – через міжрегіональне управління в Міністерство юстиції з наступним опрацюванням та передачею доручення до центрального органу з питань надання міжнародної правової допомоги у цивільних справах запитуваної держави згідно з міжнародним договором України. Таке судове доручення виконується за законодавством відповідної іноземної держави.
2. Через міжрегіональне управління в Міністерство юстиції України, яке надсилає доручення Міністерству закордонних справ України для передачі дипломатичними каналами – у разі, якщо міжнародний договір не укладено. Судове доручення виконується за законодавством відповідної іноземної держави.
3. Через Міністерство закордонних справ України для виконання консульською установою України на території відповідної іноземної держави, де проживає громадянин України – у випадках, передбачених міжнародним договором України, з метою вручення документів, отримання доказів чи вчинення інших процесуальних дій відносно громадянина України, який проживає на території іноземної держави. При цьому консул виконує доручення судів України про надання правової допомоги в цивільних справах з додержанням чинного процесуального законодавства України.

При цьому, як вказується в п. 2.5 Інструкції про порядок виконання міжнародних договорів з питань надання правової допомоги в цивільних справах щодо вручення документів, отримання доказів та визнання і виконання судових рішень, у разі надіслання судом України доручення для виконання за кордоном справа, у зв'язку з якою складається доручення, призначається до розгляду з урахуванням розумних строків пересилання документів та виконання направленою доручення за кордоном. У разі можливості судом України призначається дата наступного судового засідання, на яке може прийти особа, що викликається [1].

Слід зауважити, що до компетенції суду не належить перевірка наявності міжнародного договору про співпрацю з іншими державами з питань надання правової допомоги щодо вручення документів, отримання доказів та визнання і виконання судових рішень в іноземних судах та інших компетентних органах. Цю функцію виконує міжрегіональне управління та Міністерство юстиції України. Це виявляється дуже слушним з огляду на те, що судді не перевантажуються не властивими їм функціями.

Але разом з цим втрачається час на передачу запитів до міжрегіонального управління, яке розглядається там впродовж 14 днів (п. 2.6 Інструкції), а потім передається до Міністерства юстиції, яке також розглядає документи впродовж 14 днів (п. 2.7 Інструкції). При цьому такі запити можуть і повертатися до суду, який їх надав, для виправлення недоліків. І весь цей час справу буде зупинено, і, таким чином, один з

найголовніших принципів господарського процесу – принцип оперативності – буде порушений.

Більш того, за аналізом співвідношення змісту п.4 частини першої ст. 228 та п. 8 ст. 229 ГПК України [7] можна визначити, що господарський суд має право зупинити провадження у зв'язку зі зверненням із судовим дорученням про надання правової допомоги або вручення виклику до суду чи інших документів до іноземного суду або іншого компетентного органу іноземної держави. При цьому строк зупинення буде продовжуватися до надходження відповіді від іноземного суду або іншого компетентного органу іноземної держави на судові доручення про надання правової допомоги, вручення виклику до суду чи інших документів. Таким чином, навіть не визначається граничний строк зупинення провадження по справі. Також у ст. 230 ГПК України не вказується, чи можливо буде поновити провадження по справі у разі, якщо запит не буде виконаний або його взагалі неможливо буде виконати. Будь-яких санкцій щодо цього не передбачено ні міжнародними конвенціями, ні міжнародними договорами, окрім зауваження у Конвенції про вручення за кордоном судових та позасудових документів у цивільних або комерційних справах, яку Україна ратифікувала 19 жовтня 2000 р. Зокрема, у ст. 13 цієї Конвенції зазначається: якщо прохання про вручення відповідає положенням цієї Конвенції, запитувана Держава може відмовити у виконанні такого прохання лише якщо вона вважає, що таке виконання порушить її суверенітет або безпеку. Така держава не може відмовити у виконанні прохання про вручення лише з тієї причини, що відповідно до її внутрішнього права вона має виключну юрисдикцію стосовно предмета справи або що її внутрішнє право не дозволяє проведення судового процесу, у зв'язку з яким направлено прохання (наприклад, Міжамериканська конвенція про судові доручення 1975 р. зазначає, що судові доручення не повинно «явно суперечити її публічному порядку» [8]).

Як сказано в Конвенції, у разі відмови Центральний Орган негайно інформує про це запитуючий орган із зазначенням причин відмови [5]. А з огляду на те, що кожна держава, відповідаючи на запит, діє в межах власного законодавства, то відмова може бути надана з об'єктивних причин. Отже, доручення господарських судів України про надання правової допомоги до установ іноземних держав не завжди можуть бути виконані, тому зупиняти такі справи на невизначений термін чи визначений термін, який потім необхідно буде продовжувати, видається недоцільним.

Виходячи з необхідності вирішення питання щодо строку зупинення господарських справ за участю іноземної особи, коли необхідно надати судові доручення до іншої держави, слід відмітити, що обставини для зупинення, згідно зі ст. 228 ГПК України, слід розглядати як необов'язкові (факультативні), чому сприяє сама назва вищезначеної статті: «Право суду зупинити провадження по справі». Вона обґрунтовує це твердження тим, що суддя в будь-якому випадку оцінює обставини за своїм внутрішнім неупередженим переконанням і встановлює, чи є такі обставини суттєвими, вирішальними для справи, що розглядається, тобто оцінити ці обставини на свій розсуд, без обов'язку зупинити провадження [9]. Така позиція має рацію, оскільки, як вказувалося вище, суд не має формальних процесуальних важелів поновити справу, якщо відповідь на запит до іноземного суду чи іншого компетентного органу іноземної держави не надана. Тому вважаємо за доцільне встановити граничний строк зупинення провадження по справі у разі звернення із судовим дорученням про надання правової допомоги або вручення виклику до суду чи інших документів до іноземного суду або іншого компетентного органу іноземної держави. Причому такий граничний строк повинен відраховуватися з моменту безпосереднього надсилання такого запиту за кордон. Таким чином, суддя може поновити провадження по справі навіть без усунення обставин, що викликали його зупинення, а просто за спливом строку, який був визначений на момент зупинення справи.

Схожа декларативна норма міститься також у частині другій ст. 15 Конвенції про вручення за кордоном судових та позасудових документів у цивільних або комерційних

справах. Зазначається, що кожна Договірна Держава може заявити, що суддя незалежно від положень частини першої цієї статті може постановити рішення, навіть якщо не надійшло жодного підтвердження про вручення або безпосередню доставку у разі, якщо виконані всі наступні умови:

- a) документ було передано одним із способів, передбачених цією Конвенцією,
- b) з дати направлення документа сплинув термін, який суддя визначив як достатній для даної справи і який становить щонайменше шість місяців,
- c) не було отримано будь-якого підтвердження, незважаючи на всі розумні зусилля для отримання його через компетентні органи запитуваної Держави [5].

Пункт 2.2 Інструкції про порядок виконання міжнародних договорів з питань надання правової допомоги в цивільних справах щодо вручення документів, отримання доказів та визнання і виконання судових рішень оперує поняттям «розумні строки». Як вказується по тексту Інструкції, «у разі надіслання судом України доручення для виконання за кордоном цивільна справа, у зв'язку з якою складається доручення, призначається до розгляду з урахуванням розумних строків пересилання документів та виконання направленого доручення за кордоном. У разі можливості судом України призначається дата наступного судового засідання, на яке може прийти особа, що викликається».

Однак таке поняття, як розумні строки, по суті є оціночним, може трактуватися неоднозначно і тому така гарантія господарського процесу буде неефективною. Строки розгляду справи за участю іноземної особи можуть бути довшими ніж звичайно, оскільки іноземній особі (в розумінні надсилання запитів до іноземних судів чи інших компетентних органів) може знадобитися більше часу на збір доказів, запит документів в організаціях своєї держави і т.і. Але, як зазначалося, при цьому не повинні страждати й інші учасники, які не є іноземними особами і затягування розгляду справи в суді може завдавати перешкоди їх роботі чи навіть збитки їх діяльності.

Так, з матеріалів позовної заяви за позовом приватного підприємства «КИРОЛЬ» до відповідача закритого акціонерного товариства «Сивельга», провадження щодо якої було відкрито 09 лютого 2016 р., вбачається, що місцезнаходженням відповідача акціонерного товариства «Сивельга» є: вул. Короля, 2 к. 201-223, Республіка Білорусь, м. Мінськ, однак при цьому у позовній заяві відсутня інформація про наявність представництва акціонерного товариства «Сивельга» на території України.

Тому господарський суд Одеської області, з метою належного повідомлення акціонерного товариства «Сивельга» про час та місце розгляду справи №916/272/16, керуючись ст. 125 ГПК України (редакція, яка діяла на час розгляду справи) та ст. 5 Угоди держав учасниць Співдружності Незалежних Держав (на той момент Україна ще не вийшла зі складу держав-учасниць СНД), дійшов висновку про необхідність звернення до компетентного суду Республіки Білорусь – Економічного суду м. Мінська, із судовим дорученням про вручення позивачу судових документів, та зупинив провадження по справі до 25 травня 2016 р. [10]. Ухвалою від 25 травня 2016 р. таке провадження було продовжено та рішення було винесене [11]. Тобто зупинення справи тривало 4 місяці та 16 днів. Гарантія розумності строків у цьому випадку, як видається, була дотримана.

Висновки і пропозиції. Отже, господарські суди України можуть виконувати необхідні процесуальні дії лише на території своєї підсудності. Якщо процесуальна необхідність вимагає звернення до іноземного суду чи інших установ іноземних держав, то господарський суд звертається в рамках відповідних Конвенцій, міжнародних договорів та законодавства України до таких органів згідно з процедурою, яка прописується для кожного виду випадків, враховуючи суб'єкт звернення (іноземні органи, суд, особи чи громадяни України, які проживають за кордоном) та наявність міжнародних договорів щодо сприяння виконанню доручень від державних, в тому числі судових органів однієї країни до державних та судових органів іншої країни.

Список використаної літератури

1. Інструкція про порядок виконання міжнародних договорів з питань надання правової допомоги в цивільних справах щодо вручення документів, отримання доказів та визнання і виконання судових рішень: Затв. сумісним наказом Міністерства юстиції України та Державної судової адміністрації України від 27.06.2008 р. № 1092/5/54. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0573-08#Text>.
2. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23.06.2005 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2709-15#Text>.
3. Роз'яснення щодо застосування міжнародних договорів України про правову допомогу в частині, що стосується скасування вимоги легалізації офіційних документів, виданих компетентними органами Договірних Сторін: Лист Міністерства юстиції України від 11.05.2010 р. № 26-26/291. URL: <http://www.document.ua/rozjasnennja-shodo-zastosuvannja-mizhnarodnih-dogovoriv-ukra-doc22791.html>.
4. Гаагская конвенция по вопросам гражданского процесса от 01.03.1954 г. URL: <http://docs.cntd.ru/document/1901087>.
5. Конвенция про вручення за кордоном судових та позасудових документів за цивільними та господарськими справами від 15.11.1965 р. URL: <http://docs.cntd.ru/document/901756160>.
6. Угода про порядок вирішення спорів, пов'язаних із здійсненням господарської діяльності від 20.03.1992 р. URL: https://docs.dtkr.ua/doc/997_076.
7. Господарський процесуальний кодекс України: Закон України від 06.11.1991 р. № 1798-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1798-12>.
8. Міжамериканська конвенція про судові доручення 1975 р. URL: <http://www.oas.org/juridico/english/sigs/b-36.html>.
9. Борщевська О.М. Строки у господарському судочинстві: монографія. Одеса: Фенікс, 2017. 230 с.
10. Ухвала господарського суду Одеської області по справі №916/272/16 від 09.02.2016 р. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/55606903>.
11. Ухвала господарського суду Одеської області по справі №916/272/16 від 25.05.2016 р. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/57897647>.

References

1. Instruction on the procedure for execution of international agreements on the provision of legal assistance in civil cases on the service of documents, obtaining evidence and recognition and enforcement of court decisions: The joint order of the Ministry of Justice of Ukraine and the State Judicial Administration of Ukraine No 1092/5/54 (2008, June 27). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0573-08#Text> [in Ukrainian].
2. Law of Ukraine on private international law No 2709-IV. (2005, June 11). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2709-15#Text> [in Ukrainian].
3. Clarification on the application of international agreements of Ukraine on legal assistance in the part concerning the abolition of the requirement of legalization of official documents issued by the competent authorities of the Contracting Parties: Letter from the Ministry of Justice of Ukraine No 26-26/291 (2010, May 11). URL: <http://www.document.ua/rozjasnennja-shodo-zastosuvannja-mizhnarodnih-dogovoriv-ukra-doc22791.html> [in Ukrainian].
4. Convention relating to Civil Procedure (1954, March 01). URL: <http://docs.cntd.ru/document/1901087> [in Russian].
5. Convention of 15 November 1965 on the Service Abroad of Judicial and Extrajudicial Documents in Civil or Commercial Matters. URL: <http://docs.cntd.ru/document/901756160> [in Ukrainian].
6. Agreement on the procedure for resolving disputes related to economic activity (1992, March 20). URL: https://docs.dtkr.ua/doc/997_076 [in Ukrainian].
7. Commercial Procedural Code of Ukraine: Law of Ukraine No 1798-XII. (1991, November 06). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1798-12> [in Ukrainian].
8. Inter-American Convention on Warrants 1975. URL: <http://www.oas.org/juridico/english/sigs/b-36.html> [in Ukrainian].
9. Borshchevska, O.M. (2017). Terms in commercial litigation. Odessa: Phoenix [in Ukrainian].
10. Decision of the Commercial Court of Odessa region on the case No 916/272/16 (2016, February 09). URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/55606903> [in Ukrainian].
11. Decision of the Commercial Court of Odessa region on the case No 916/272/16 (2016, May 25). URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/57897647> [in Ukrainian].

Стаття надійшла 15.09.2020 р.

Е. В. Курандо, аспирантка

Одесский национальный университет имени И. И. Мечникова
Кафедра административного и хозяйственного права
Французский бульвар, 24/26, Одесса, 65058, Украина
e-mail: kate_kurando@icloud.com

ОБ ИСПОЛНЕНИИ ПОРУЧЕНИЙ ХОЗЯЙСТВЕННЫХ СУДОВ УКРАИНЫ ОБ ОКАЗАНИИ ПРАВОВОЙ ПОМОЩИ УЧРЕЖДЕНИЯМИ ИНОСТРАННЫХ ГОСУДАРСТВ

Резюме

В статье проанализированы теоретические и практические проблемы института судебных поручений по действующему Хозяйственному процессуальному кодексу Украины. Проанализированы процедура и способы передачи запроса (судебного поручения) об оказании правовой помощи, особенности подтверждения о выполнении, срок исполнения поручения. Результатом исследования стало внесение предложений по изменениям и дополнениям к действующему законодательству Украины.

Ключевые слова: судебные поручения, хозяйственное судопроизводство, международно-правовая помощь, иностранный элемент в процессе.

К. В. Kurando, Postgraduate

Odessa I. I. Mechnikov National University
the Department of Administrative and Commercial Law
Frantsuzskiy Boulevard, 24/26, Odessa, 65058, Ukraine
e-mail: kate_kurando@icloud.com

ON THE EXECUTION OF ORDERS OF THE ECONOMIC COURTS OF UKRAINE ON THE PROVIDING OF LEGAL ASSISTANCE BY INSTITUTIONS OF FOREIGN STATES

Summary

The article deals with the theoretical and practical problems of the institute of the court orders due to the Commercial Procedural Code of Ukraine.

This topic is relevant, since in cases where there is a procedural need for the implementation of judicial actions abroad, the procedural actions outside their country can be carried out only in the form of a letter rogatory according to a certain procedure. Therefore, the purpose of this article is to identify problems in the implementation of the provisions of procedural legislation on the execution of letters rogatory by institutions of foreign states and to develop proposals for improving the legal regulation of this area.

The author analyzes the procedures and methods of transmission request (court order) for legal assistance, especially the confirmation of implementation deadline orders.

The author used methods of analysis and synthesis, materials of domestic judicial practice. It was revealed that the order of the economic courts of Ukraine to institutions of foreign states is included in the procedure of international legal assistance in civil and economic (commercial) cases. It was revealed that the letter rogatory procedure, on the one hand, relieves the courts, delegates certain of their powers to foreign courts and other bodies. On the other hand, this does not promote the prompt consideration of the case in economic courts. At the same time, such instructions can be returned to the court that gave these instructions to correct the shortcomings. And all this time the consideration of the case will be suspended.

It was proposed to establish a time-limit for the suspension of proceedings in the case in the event of a reference with a letter rogatory for legal assistance or the handing of a subpoena or other documents to a foreign court or other competent authority of a foreign state. Moreover, such a time-limit should be counted from the moment such a letter rogatory is directly sent abroad. Thus, a judge can renew proceedings on a case even without removal the circumstances that caused its suspension, but simply after the expiry of the period that was determined at the time of the suspension of the case, which will contribute to the promptness of the consideration of cases in courts.

Keywords: court order, commercial proceeding, international legal unification, foreign element in progress.